

GÖÇ VE MÜLTECİ MESELESİNDE GÖNÜLLÜ KURULUŞLAR

Aralık
2023

TÜRKİYE GÖNÜLLÜ TEŞEKKÜLLER VAKFI (TGTV)

Türkiye Gönüllü Teşekküller Vakfı, milli ve manevi değerlerimizi yaşatmak, gönüllü kuruluşlarımız arasında hedef, zaman ve imkân beraberliği sağlamak için, 109 kurucu üye, 72 gönüllü teşekkül ve 478 şubesiyle birlikte toplam 550 teşekkülle kurulmuştur. TGTV, kurucuları ve üye gönüllü kuruluşlarıyla milletimizin tamamını kucaklayan, ülkemizin ilk ve en geniş gönüllü teşekküller birliği olup, sivil toplum kuruluşlarını koordine eden bir çatı kuruluşur.

1950'den başlayarak sayıları gün geçtikçe artan gönüllü teşekküller arasında irtibat kurulması

ihtiyacı zaruret haline geldi. Bu ihtiyacı karşılamak üzere bir çatı kuruluş fikri doğdu ve olgunlaştırıldı.

Nihayet, resmi senedi 14 Aralık 1994 yılında hazırlanan Türkiye Gönüllü Teşekküller Vakfı, uzun gecelerin bitip, günlerin uzamaya başladığı 22 Aralık 1994 günü kuruldu.

İlk TGTV Kurucular Kurulu toplantısı da Çanakkale Zaferinin yıldönümü olan 18 Mart 1995'te, Sultan II. Abdülhamid'in 1883 yılında "Hamidiye Ticaret Mekteb-i Âlisi" ismiyle kurduğu tarihi binada yapıldı.

GÖÇ VE MÜLTECİ ÇALIŞMA GURUBU

Türkiye Gönüllü Teşekküller Vakfı (TGTV), Suriyeli Muhacirlere yönelik olumsuz algılarla mücadele etmek için önemli bir adım atarak Göç ve Mülteci Çalışma Grubu'nu kurdu. Çalışma grubu 13 Aralık 2022'de TGTV Genel Merkezinde ilk toplantısını gerçekleştirdi.

Grup, 28-30 Ekim 2022 tarihlerinde düzenlenen Gönüllü Teşekküller Zirvesi'ndeki mülteci algısı istişare masasının sonuç raporunu da değerlendirdi. Toplantıda, "Mülteci Danışma Kurulu", "Mülteci STK'ları Ziyaret Programı" ve "Sosyal Medyada Mülteci Algısı Çalışması" gibi yeni programlar müzakere edildi. Bu grup, Türkiye'de olumsuz mülteci algısını azaltma, düzeltme, sağlıklı bir uyum oluşturma ve siyasal manipülasyonlara dikkat çekme amacını taşıyor. Çalışma grubu, kamu ve gönüllü kuruluşlar arasında daha geniş bir iş birliği sağlamayı hedefliyor.

TGTV'nin öncülüğünde, gönüllü kuruluşların ortak irade ve iş birliği ile faaliyet gösteren Göç ve Mülteci Çalışma Grubu, Türkiye'de mülteci sorunlarına dair algıyı şekillendirmede önemli bir görevi ifa edip, toplumda olumlu bir değişimi başlatmak istiyor.

GÖÇ TASAVVURU

Göç, Türkiye'nin sosyal ve kültürel yapısını etkileyen, toplumsal ve ekonomik dinamiklere yeni boyutlar kazandıran bir gerçeklik olarak öne çıkmaktadır. Bu bağlamda, Türkiye'de göç tasavvurunun olumsuz algılar ve güvenlik endişelerinin ötesinde ele alınması büyük önem taşır.

Türkiye, Suriye krizi sonrasında milyonlarca sığınmacıyı ağırlamaktadır. Bu durum, Türkiye'nin göç politikalarını, uluslararası iş birliklerini ve toplumsal algılarını etkilemiş ve şekillendirmiştir.

Gönüllü kuruluşların, Suriye göçünün, insani, komşuluk ve İslam kardeşliği tasavvuru ile reel politik sürecin birlikte yönetilmesi hususunda farkındalık geliştirmesine ihtiyaçları vardır. Bu farkındalık, hem muhacirlerin Türk toplumuna uyum sağlamalarına hem de toplumun muhacirleri anlayıp, birlikte yaşamın sürdürülebilirliğini ifade eder. Göçü güce dönüştürmek, olumsuz algı ve güvenlik endişelerinin ötesinde politikalar geliştirmekle mümkün olacaktır.

GÖÇ YÖNETİMİ

Türkiye, 2011'de başlayan Suriye İç Savaşı sonrasında, dünyanın en büyük sığınmacı krizlerinden birine ev sahipliği yapmıştır.

Türkiye Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, 2013 yılında, 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu ile kurulmuştur. Kurumun temel amacı, Türkiye'ye gelen göçmen ve sığınmacıların yönetimini, Türk göç politikalarının uygulanmasını ve göçmenlerin entegrasyon süreçlerini düzenlemek ve denetlemektir.

Kabul ve Misafir Politikası: Türkiye, Suriyeli sığınmacıları "misafir" olarak nitelendirerek, açık kapı politikası uygulamıştır. 2011'den itibaren Türkiye'ye sığınan Suriyelilerin sayısı milyonları bulmuştur. Türkiye, bu büyük sayıdaki göçü kabul ederek uluslararası toplumda öne çıkmıştır.

Geçici Koruma Statüsü: Türkiye, Suriyeli sığınmacılara "geçici koruma" statüsü vermiştir. Bu statü, Suriyelilere Türkiye'de kalmaları için yasal bir zemin sağlamış ve bazı temel haklar sunmuştur. Bu durum kalıcı çözümleri ve vatandaşlık haklarını içermemektedir.

Barınma Merkezleri ve Şehirlerde Yaşam:

Başlangıçta birçok Suriyeli sığınmacı sınırlı bölgelerde kurulan barınma merkezlerinde yaşamıştır. Zamanla şehirlerde yaşamaya geçmişlerdir. Bu durum, şehirlerdeki sosyal ve ekonomik yapıları etkilemiştir.

Düzensiz Göçle Mücadele: Türkiye 2021 yılında Suriye Göçü ile ilgili "geçici koruma" statüsünü sonlandırıp, düzensiz göçle mücadeleye başladı. Yasadışı yollarla ülkeye giren göçmenlerin hızla tespit edilip, durumlarına göre prosedürler uygulanmaktadır.

İstanbul İl Göç Müdürlüğü: 2022 verilerine göre günde 3500 randevu vermiş, 550 bin Suriyeli göçmenin gönüllü olarak ülkelerine dönüş yapmasına katkı vermiş, 21 dilde bilgilendirici dokümanlar hazırlamış, her dilden göç idaresine başvuran kişiyle iletişim kuracak tercümanlar bulundurmıştır. Göç yönetiminde somut adımlar atılmış, erişilebilirliğe verilmiştir.

SURİYE GÖÇÜ VE TÜRKİYE

Türkiye, kitlesel, ani ve acil bir nüfus hareketliliğiyle karşı karşıya kalmıştır. Belli merkezlerden, Suriyeli sığınmacılar üzerinden topluma olumsuz algı yüklenmektedir. Bu algılar, genellikle medya ve sosyal medya aracılığıyla körüklenmektedir. Sığınmacılar ve göçmenler hakkındaki olumsuz algıların azaltılması ve daha adil bir göç yönetiminin sağlanması için gönüllü kuruluşlar duyarlı hale gelmelidir.

Türkiye'de olumsuz mülteci algısının mevcut durumu ve bu konuda atılması gereken adımları gönüllü kuruluşlar gündeme almalı ve kapasite geliştirmelidirler.

TGTV, Ekim 2022 yılındaki Gönüllü Teşekküller Zirvesi sonrası ortaya çıkan bulgular ve görüşler temelinde "Göç ve Mülteci Çalışma Grubu" oluşturmuş ve gönüllü teşekküller arası iş birliği programı kapsamında "Olumsuz Mülteci Algısı" konusunda çalışma başlatmıştır.

Türkiye'de Suriye göç yönetimi ve sığınmacıların durumu, "geçici koruma" statüsü ile yönetilmektedir. Suriyeli sığınmacılar hakkında objektif bir bakış açısının geliştirilmesi için çaba gösterilmelidir. Gönüllü kuruluşlar, Türkiye'deki Suriyeli sığınmacılar hakkında oluşan olumsuz algıları ve bu algıların yönetilmesine yönelik stratejilerin geliştirilmesine destek vermelidirler.

2021 yılında Türkiye'nin "geçici koruma" statüsünü sonlandırması ve düzensiz göçle mücadeleye odaklanması, sığınmacılar ve göçmenler için yeni bir dönemin başlangıcını oluşturmuştur. Türkiye'nin göç yönetimi ve sığınmacı politikaları, gönüllü teşekküllerin katılımı ve kamuoyunun bilinçlendirilmesiyle daha etkin hale gelip göç tasavvuruna evrilebilir.

Olumsuz Mülteci Algısının Kaynakları

"Olumsuz mülteci algısı, Türkiye'nin karşılaştığı ciddi bir sosyal sorundur. Bu sorunun üstesinden gelmek için medya, gönüllü kuruluşlar, eğitim kurumları ve bireylerin ortak çabası gerekmektedir.

Türkiye'deki Suriyeli sığınmacılar hakkında olumsuz algıların artmasına katkıda bulunan kaynaklar genellikle aşağıdaki unsurlardan etkilenir:

Yanlış Bilgi ve Bilgilendirmeler: Düzensiz göçmenlerle, hukuki statü almış kişiler, turistler ve sığınmacılar arasında ayırım yapmamak.

Sosyal Medya: Sosyal medyada yayılan yanlış bilgiler ve asılsız iddialar, göçmenlerle ilgili olumsuz algıları artırabilir. Sosyal medya hesapları ile art niyetli ya da araştırmadan kontrolsüz şekilde yapılan paylaşımlar ve yalan haberler, toplumsal gerilimlere yol açabilir.

Ekonomik Endişeler: İşsizlik ve ekonomik zorluklar vb. ekonomik faktörler, sığınmacıların iş gücü piyasasındaki artışı göçmenlere karşı olumsuz algıyı besliyor.

Kültürel Farklılıklar: Kültürel farklılıklar, yanlış anlamalara ve önyargılara yol açabilir.

Siyasi Kişiler ve Söylemler: Bazı siyasi kişilerin ve partilerin, göçmenlere karşı olumsuz tutumları teşvik etmeleri ve göçmenleri, sosyal ve ekonomik zorluk yaşamamızın nedeni olarak propaganda yapmaları. Seçim dönemlerinde mülteci meselesinin politize edilmesi.

Olumsuz Yerel Deneyimler: Göçmenlerle ilgili yaşanan olumsuz kişisel deneyimler veya anekdotların, genel bir olumsuz algı oluşması için kullanılması.

Eğitim, Farkındalık ve İnanç Zafiyetleri: Toplumun genel eğitim ve farkındalık düzeyinin olumsuz propagandayı aşacak düzeyde olmaması, bireylerin önyargılı ve yanıltıcı bilgilere daha açık olmasını engelleyecek inanç eksenli tutum sergileyememesi.

GÖÇ VE MÜLTECI GÖNÜLLÜSÜ OKULU

Göç yönetimi, Türkiye'nin geleceği için kritik bir konu olup, gönüllü kuruluşlar, olumsuz algıların yönetiminde rol almalıdırlar. Bu durum, gönüllü kuruluşlar için insan kaynakları kapasitesinin geliştirilmesinin gerekliliğini ortaya koymaktadır. Gönüllü kuruluşlar, göç ve mülteci yönetiminde sivil kapasite geliştirme konusunda önemli bir role sahiptir.

Bu kapsamda, "Göç ve Mülteci Gönüllüsü Okulu" seminer programı gibi eğitimlerin hızla gerçekleştirilmesi önem arz etmektedir. Olumsuz algı yönetimi, sadece anlık kriz durumlarında değil, uzun vadede de göçü yönetilebilir kılacak sürekli ve kapsamlı bir çabadır. Gönüllü kuruluşlar, göç krizinin zararlı etkilerini azaltmak için tamamlayıcı faaliyetler yapmalıdır.

Gönüllü kuruluşlar, olumsuz algının azaltılmasında toplumu bilgilendirme ve bilinçlendirme konusunda etkin rol almalıdırlar.

OLUMSUZ ALGININ ETKİLERİ

Uyumun Engellenmesi: Olumsuz algılar, Suriyeli sığınmacılarla olan uyum sürecini engellemektedir.

Toplumsal Bölünme: Olumsuz algılarla, göç istismarı yapıp, toplumda siyasi kamplaşmalar ve toplumsal olaylar hedeflenebilir.

Kamuda Sertleşme: Olumsuz algıların toplumda yer edinmesi neticesinde, kamu kurumları ve güvenlik güçleri üzerinde de olumsuz algının etkileri görülebilir.

Ön Yargı ve Korku: Olumsuz algı, Suriyeli sığınmacılara karşı önyargı ve toplumda da korku yaratmaktadır.

Gettolaşma: Olumsuz algılar, muhacirlerin kapanmalarına, çocukların eğitimden, gençlerin sosyal uyumdan uzaklaşmalarına neden olur.

OLUMSUZ ALGIYI AZALTMA ÇALIŞMALARI

TGTV öncülüğündeki Mülteci Algısı Çalışma Grubu, ile Göç İdaresi Başkanlığı'nın birlikte çalışması, göçe daha sağlıklı bir toplumsal bakış açısı geliştirmek için kritik öneme sahiptir.

Olumlu Mesajların Yayılması: Muhacirlerin asayiş sorunlarına nispeten az katkıda bulunduğu, girişim, yatırım ve üretimdeki rolleri gibi olumlu verilerin yayılması.

Toplum Vicdanına Hitap: Göçü anlatan belgeseller ve gerçek hayat hikayelerinin yaygınlaştırılması.

Bilinçlendirme ve Eğitim: Muhacirlerle ilgili doğru bilgi notları hazırlanmalı ve bu bilgiler topluma ulaştırılmalıdır.

Gönüllü Kuruluşların Rolü: Gönüllü kuruluşların aktif olarak olumsuz algıyla mücadele etmeleri ve toplumsal farkındalığı artırmaları gerekmektedir.

Pratik Etkileşimler: Gönüllü kuruluşların, muhacirlerle direkt etkileşimde bulunarak kardeşlik bağlarını güçlendirmeleri.

Eğitim ve Farkındalık Arttırma: Toplumun genel eğitim seviyesinin artırılması ve olumsuz propagandaların aşılması için çeşitli eğitim programları düzenlenmelidir.

Uluslararası Hukuk ve Geçici Koruma: Türkiye'nin uluslararası hukuka göre sığınmacılara yönelik "geçici koruma" sorumlulukları hakkında bilgilendirme yapılmalıdır.

Diplomasi ve İşbirliği: Türkiye'nin, Suriye diplomasisi ve uluslararası işbirlikleri, sığınmacı sorununa çözüm bulmak için önem taşımaktadır.

Olumsuz Mülteci Algısıyla Mücadelede Eğitim ve Teknolojinin Rolü

İlköğretim öğretmenlerinin göç ve mülteci konularında farkındalığını arttırılmalı ve teknoloji alanında faaliyet gösteren gönüllü kuruluşların bu alanda faaliyet yapmalıdır.

İlk ve Ortaokul Öğretmenlerinin Eğitimi

İlköğretim öğretmenleri, çocukların dünya görüşlerinin şekillenmesinde kritik bir rol oynarlar.

Öğretmenlerin Hazırlığı: Öğretmenlerin, göçmen ve mülteci öğrencilere karşı daha duyarlı ve bilinçli yaklaşımlarını sağlar.

Farkındalık Programları: Öğretmenlerin bu konularda daha etkin ve empatik yaklaşımlar geliştirmelerine yardımcı olacak eğitim programlarının geliştirilmesi.

Çocukların Algıları: Öğretmenlerin doğru bilgilendirilmesi, öğrencilerin mültecilere karşı olumlu tutumlar geliştirmelerine katkı sağlar.

Teknoloji Ve Gönüllü Kuruluşlar

Teknoloji alanında çalışan gönüllü kuruluşlar, göç ve mülteci yönetiminde yenilikçi çözümler sunabilir.

Yenilikçi Projeler: Muhacirlerin, eğitim, sağlık, istihdam gibi temel ihtiyaçlarını karşılayan dijital platformlar ve uygulamalar geliştirebilir.

Bilgi Paylaşımı: Yanlış bilgi ve önyargıları azaltacak doğru ve güncel bilgilerin yayılmasına katkıda bulunabilir.

Toplumsal Farkındalık: Teknoloji aracılığıyla toplumun geniş kesimlerine ulaşarak, mültecilere yönelik algıyı iyileştirecek kampanyalar düzenleyebilir.

Gönüllü Kuruluşların Rolü

Göç idaresi, üniversiteler ve gönüllü kuruluşlar arasındaki iş birliği, gönüllü kuruluşlara, göç gönüllülüğü konusunda kamu kurumlarına destek olacak kapasiteler kazandırmalıdır.

GÖNÜLLÜ KURULUŞLARIN DESTEK KAPASİTELERİ

Gönüllü kuruluşlar, destek kapasitesi geliştirdiklerinde aşağıdaki alanlarda kamu ile iş birliği yaparak destek sağlamalıdır.

Uyum çalışmalarına destek.

Muhacir çocukların eğitim süreçlerine dahil edilmesi.

Düzensiz göçle mücadelede paydaş olma.

Olumsuz mülteci algısının yaygınlaşmaması.

Muhacir nüfusun Türkiye'nin üretkenliğine katkı sağlaması

EĞİTİMLE DESTEKLENEBİLECEK KAPASİTELER

Gönüllü Kuruluşların aşağıdaki kapasiteleri "Göç Gönüllülüğü Eğitimi" programı ile arttırılabilir.

Algı Yönetimi: Göçe dair yanlış algıları doğru bilgilerle düzeltmek

Hak Bilgisi: Sığınmacıların ulusal ve uluslararası haklarını öğrenmek

Uyum ve İlişkiler: Ev sahibi-muhacir uyumunu destekleyici ilişkiler geliştirmek.

Etkin Yönlendirme: Muhacirlere doğru bilgi ve kaynaklar sunmak.

Yetkin İnsan Kaynağı: Göç ve mülteci konularında eğitimli personel ihtiyacını karşılamak.

Çözüm Geliştirme: Toplumdaki göç sorunlarına karşı farkındalık ve çözüm odaklı kapasite geliştirmek.

GÖÇ GÖNÜLLÜLÜĞÜ EĞİTİM PROGRAMI

Göç ve Mülteci Gönüllülüğü Eğitim Programı'nın amacı, katılımcıları "Göç ve Siyaset", "Göç ve Medya" ve "Göç ve Temel Kavramlar" gibi alanlarda bilgilendirmek ve bu konularda farkındalık oluşturmak yoluyla, göç konusunda daha etkin ve bilinçli gönüllü çalışmalarını sağlamaktır. Bu yapılandırma, gönüllülerin göçün siyasi, medyatik ve temel kavramsal yönlerini kapsamlı bir şekilde anlamalarını ve bu bilgileri toplumda pozitif bir etki yaratmak için kullanmalarını hedeflemektedir.

GÖÇ GÖNÜLLÜLÜĞÜ EĞİTİM PROGRAMINA KATILIM ŞARTLARI

Avukatlar: Doğrudan eğitime başvurabilirler.

TGTV Üyeleri ve Katılımcıları: TGTV üyesi veya katılımcı kurumların çalışanları, yöneticileri ve organlarında görevli kişiler.

Zaman Ayırabilecek İlgili Gönüllüler: Üniversite mezunu olup, etkinlik ve organizasyon becerisi olan, göç ve mülteci çalışmalarına özel zaman ayırabilecek kişiler.

TGTV Çalışmalarına Katılma Şartı: Eğitim sonrasında TGTV Göç ve Mülteci Çalışma Grubu'nun gönüllü faaliyetlerine katılmak.

Oryantasyon Toplantısında Olumlu İzlenim

Verenler: Eğitim başlamadan önce yapılacak oryantasyon toplantısında olumlu bir kanaat bırakabilecek kişiler.

GÖNÜLLÜ TEŞEKKÜLLER ZİRVESİ "MÜLTECİ ALGISI İSTİŞARE MASASI" SONUÇ RAPORU (30.10.2022)

1. Mülteci, geçici sığınmacı, vatansız, düzensiz göçmen gibi kavramların tanımları netleştirilmeli ve toplumun anlayabileceği biçimde paylaşılmalıdır.
2. Göç, iş gücü açığının giderilmesinde ekonomiye ciddi katkılar sağlamaktadır.
3. Toplumsal uyumun sağlanabilmesi için yasal düzenlemeler yapılmalıdır.
4. Göçle gelen nitelikli iş gücünden faydalanabilmek için doktor, mühendis ve diğer profesyonel akademisyenlerin denklik işlemleri hızlandırılmalı ve iş imkanları sunulmalıdır.
5. Kamu kurumlarıyla iletişimi sağlamak için kolaylaştırıcı adımlar atılmalıdır.
6. Kin ve nefret söylemlerine karşı bağlayıcı ve caydırıcı yasal düzenlemeler yapılmalıdır.
7. Yatırım yapmak isteyenler için bürokratik engellerin kaldırılması sağlanmalıdır.
8. Eğitimde fırsat eşitliği sağlanmalı, yetişkinlerin temel okuma yazma ve meslek eğitimi desteklenmelidir.
9. Mülteci kanaat önderleri ve uzmanlar danışma kurulu oluşturulmalıdır.
10. Sosyal güvenlik açığının önlenmesi, iş kazaları ve emeklilik konusunda adımlar atılmalıdır.
11. Düşük ücretli kaçak işçi çalıştırılmasının önüne geçilmelidir.
12. Göç Bakanlığı kurulmalıdır.
13. Mültecilerin yaşadıkları sıkıntıları dile getirebilecekleri platformlar oluşturulmalıdır.
14. Uluslararası yardım için adımlar atılmalıdır.
15. Göçmen STK'larla iş birliği yapılmalıdır. Düzenli istişare toplantıları yapılmalıdır.
16. Yardımlar toplumsal tepkiye neden olmayacak şekilde yapılmalı ve mükerrer yardımların önüne geçilmelidir.
17. Göçmenlere sağlanan hizmetlerle ilgili yanlış bilgiler düzeltilmelidir.
18. Sığınmacılara yönelik çalışmalar şeffaf bir şekilde paylaşılmalıdır.
19. Göçmen düşmanlığı üzerinden yapılan siyasete STK'lar tepki göstermelidir.
20. Detaylı nüfus ve veri envanter çalışması yapılmalıdır.
21. Ulusal ve uluslararası hukuk çerçevesinde göçmen hakları korunmalıdır.
22. Olumsuz mülteci algısına ve yabancı düşmanlığına karşı mücadele eden kurumlar, fikir birliği ve etkili çalışmalar için iş birliği yapılmalıdır.

www.tgtv.org.tr

 TGTV_Vakif / tgtvorgtr

Adres: Defterdar, Savaklar Cd. No:1, 34050 Eyüpsultan/İstanbul

Telefon: (0212) 534 04 07